

Meerjarenvisie 't Woudt-den Hoorn

Werkgroep Kerk in de Toekomst

2009

Protestantse Gemeente
't Woudt-Den Hoorn
Woudseweg 26
2635 CC Den Hoorn

**Een perspectief op een gezonde gemeente in 't
Woudt en Den Hoorn, nu en in de toekomst.**

Inhoudsopgave

Inleiding

Een toekomstvisie voor PKN 't Woudt-Den Hoorn	blz. 4
<i>Visie!</i>	blz. 4
<i>Een gezonde kerk trekt mensen aan</i>	blz. 4
<i>Samen onderweg</i>	blz. 5
<i>Leeswijzer</i>	blz. 6

Hoofdstuk 1

Een gezonde gemeente heeft het geloof als krachtbron	blz. 7
1.1 <i>Wat houdt dit kenmerk in?</i>	blz. 7
1.2 <i>Waarom zie je dat de gemeente het geloof als krachtbron heeft?</i>	blz. 7
1.3 <i>Hoe zit dat in 't Woudt-den Hoorn?</i>	blz. 7
1.4 <i>Doelen. Waar kunnen we in 't Woudt-den Hoorn aan werken?</i>	blz. 8
1.5 <i>Middelen</i>	blz. 8

Hoofdstuk 2

Een gezonde gemeente heeft een naar buiten gerichte blik	blz. 9
2.1 <i>Wat houdt dit kenmerk in?</i>	blz. 9
2.2 <i>Waarom zie je dat een gemeente een naar buiten gerichte blik heeft?</i>	blz. 10
2.3 <i>Hoe zit dat in 't Woudt-den Hoorn?</i>	blz. 10
2.4 <i>Doelen. Waar kunnen we in 't Woudt-den Hoorn aan werken?</i>	blz. 11
2.5 <i>Middelen</i>	blz. 11

Hoofdstuk 3

Een gezonde gemeente zoekt Gods wil, ook als het haar wat kost	blz. 12
3.1 <i>Wat houdt dit kenmerk in?</i>	blz. 12
3.2 <i>Waarom zie je dat een gemeente een naar buiten gerichte blik heeft?</i>	blz. 12
3.3 <i>Hoe zit dat in 't Woudt-den Hoorn?</i>	blz. 13
3.4 <i>Doelen. Waar kunnen we in 't Woudt-den Hoorn aan werken?</i>	blz. 13
3.5 <i>Middelen</i>	blz. 14

Hoofdstuk 4

Een gezonde gemeente is in staat om te veranderen en te groeien	blz. 15
4.1 <i>Wat houdt dit kenmerk in?</i>	blz. 15
4.2 <i>Waarom herken je het vermogen om te veranderen en te groeien?</i>	blz. 15
4.3 <i>Hoe zit dat in 't Woudt-den Hoorn?</i>	blz. 16
4.4 <i>Doelen. Waar kunnen we in 't Woudt-den Hoorn aan werken?</i>	blz. 16
4.5 <i>Middelen</i>	blz. 16

Hoofdstuk 5

Een gezonde kerk functioneert als gemeenschap	blz. 17
5.1 <i>Wat houdt dit kenmerk in?</i>	blz. 17
5.2 <i>Waarom zie je dat een kerk functioneert als een gemeenschap?</i>	blz. 17
5.3 <i>Hoe zit dat in 't Woudt-den Hoorn?</i>	blz. 17
5.4 <i>Doelen. Waar kunnen we in 't Woudt-den Hoorn aan werken?</i>	blz. 18
5.5 <i>Middelen</i>	blz. 18

Hoofdstuk 6

Een gezonde kerk maakt ruimte voor iedereen	blz. 19
6.1 <i>Wat houdt dit kenmerk in?</i>	blz. 19
6.2 <i>Waarom herken je dat een kerk ruimte voor iedereen maakt?</i>	blz. 19
6.3 <i>Hoe zit dat in 't Woudt-den Hoorn?</i>	blz. 20
6.4 <i>Doelen. Waar kunnen we in 't Woudt-den Hoorn aan werken?</i>	blz. 20
6.5 <i>Middelen</i>	blz. 21

Hoofdstuk 7

Een gezonde kerk doet een paar dingen en doet die goed	blz. 22
7.1 <i>Wat houdt dit kenmerk in?</i>	blz. 22
7.2 <i>Waarom herken je het vermogen om te focussen op een paar dingen?</i>	blz. 22
7.3 <i>Hoe zit dat in 't Woudt-den Hoorn?</i>	blz. 22
7.4 <i>Doelen. Waar kunnen we in 't Woudt-den Hoorn aan werken?</i>	blz. 23
7.5 <i>Middelen</i>	blz. 23

Samenvatting

Alle kenmerken op een rij	blz. 24

Bijlagen

Gezondheidsscan	blz. 26
Uitkomst Wijkavonden	blz. 27

Inleiding

Een toekomstvisie voor PKN 't Woudt-Den Hoorn

Visie!

Op 11 december 2006 zei het consistorie van de Protestantse Gemeente 't Woudt-den Hoorn "ja" tegen het idee om een toekomstvisie te ontwikkelen. Het zou geen standaard beleidsplan worden, maar een gemeenschappelijke visie op hoe we de toekomst, (op een termijn van bijvoorbeeld 20 jaar) met vertrouwen tegemoet kunnen zien. Een visie op hoe de kerk in de toekomst gezond blijft.

In 2006 signaleerde de kerkenraad in de gemeente 't Woudt-den Hoorn een aantal zorgelijke trends. De scheve leeftijdsverhouding die in zoveel gemeenten bestaat, is ook zichtbaar in 't Woudt. De kerkenraad constateerde dat in de zondagse dienst niet alleen de jeugd van 12-25 nagenoeg ontbreekt, ook hun ouders zijn er niet. Toch groeit Den Hoorn nog steeds in inwoneraantal, maar de kerk profiteert daar nauwelijks van. Er zijn ook andere zorgen. Al jaren heeft er niemand meer belijdenis gedaan. Daarnaast is er op materieel gebied reden tot zorg. De kerk is altijd financieel gezond geweest, maar in de komende jaren dreigt een flink structureel tekort. En hoe moet het als in de komende decennia de meest draagkrachtige generatie wegvalt?

Dit is niet alleen een probleem van onze gemeente. De algemene trend in ledental van kerken in Nederland en Europa is weinig rooskleurig. Een rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau van 2006 voorspelde voor de PKN een gemiddelde achteruitgang in ledental gemiddeld 5%. Een snelle rekensom leert dat met een daling van 5% per jaar er in 20 jaar heel wat kerken verdwenen zijn.

Dat dit ook voor onze gemeente zou kunnen gelden is voor de kerkenraad en voor veel gemeenteleden onvoorstelbaar. Dat zou God toch niet laten gebeuren? God houdt toch zelf zijn kerk in stand? Toch is het een onontkoombare realiteit dat er elke week wel ergens een kerk zijn deuren voorgoed moet sluiten.

God belooft weliswaar dat Hij met ons zal zijn, alle dagen van ons leven. Maar nergens in de bijbel staat dat Hij de kerk in 't Woudt-Den Hoorn tot in lengte van jaren zal open houden. Waarom gebeurt dat? Laat God dat gebeuren? Of laten mensen dat gebeuren?

Vanuit de overtuiging dat God ons als zijn werktuigen kan inzetten om zijn gemeente bloeiend te maken, is de kerkenraad begonnen. De kerkenraad benoemde op 27 februari 2007 een werkgroep die verantwoordelijk is voor het ontwikkelen van een toekomstvisie.

Een gezonde kerk trekt mensen aan

De werkgroep bezocht op 26 april 2007 samen met enkele kerkenraadsleden een bijeenkomst van het Protestants Dienstencentrum en nam daar kennis van aantal kerken in Engeland die tegen de algemene trend in, groeide, en flink groeide, met wel 15%. Hoewel ze onderling sterk verschilden qua kerktraditie, geografische ligging, sociale klasse en type voorganger, bleken ze toch een aantal kenmerken gemeenschappelijk te hebben. Dit bleken sleutelvoorwaarden te zijn die bepalend zijn voor een gezonde kerkelijke gemeente. Een gezonde kerkelijke gemeente is een aantrekkelijke gemeente. En een aantrekkelijke gemeente groeit.

Groei is niet alleen voorbehouden aan evangelische, charismatische kerken. Het zit 'm niet in de kerkelijke stroming, het heeft blijkbaar met andere zaken te maken. Het zit in bepaalde kwaliteiten, eigenschappen, kenmerken van kerk zijn. Welke kenmerken dat zijn wordt hieronder beschreven.

Basis voor deze visie is het onderzoek in de Anglicaanse kerk beschreven in "The Healthy Churches' Handbook" van Robert Warren.

De Woudse delegatie was enthousiast over deze bevindingen. De werkgroep kon met instemming van de kerkenraad en onder begeleiding van een gemeenteadviseur van start.

Samen onderweg

Uitgangspunt voor het hele proces was: iedereen doet mee. Niet de kerkenraad legt van bovenaf op wat er in de gemeente moet gebeuren, de hele gemeente denkt mee. Alleen gedragen ideeën hebben kans van slagen.

In november 2007 vonden een serie wijkavonden plaats om als gemeente eens in de spiegel te kijken. In totaal deden 70 mensen uit de leeftijdscategorie 16+ mee. De vraag was: als we naar ons zelf kijken: wat doen we dan goed, en wat zou er eigenlijk beter kunnen? Alle suggesties werden genoteerd, waarvan verreweg de meeste betrekking hadden op de zondagochtenddienst.

Hierna volgde een gemeenteavond op 26 november 2007 over de kenmerken van een gezonde kerk, waarop de gemeente zich zelf beoordeelde.

De uitkomsten waren tegelijkertijd frappant en toch ook niet onbekend. Sterk scoorde de gemeente op: "Functioneren als gemeenschap" en minder sterk op "Keuzes maken die iets kosten" en "Naar buiten gerichtheid". Op andere kenmerken gaf de gemeente zichzelf een midden positie. Op alle punten was sprake van mogelijkheden tot verdere ontwikkeling.

Op basis van de uitkomsten van de wijkavonden en de gemeenteavond werden drie verschillende plannen gemaakt *Zoutend Zout*, *Alle Leeftijden* en *Eén weg Twee ingangen*. Aan het eind van de avond kwam een duidelijke voorkeur voor *Alle Leeftijden* naar voren. Dit is besproken op een gemeenteavond op 31 maart 2008. Drie accenten kwamen tijdens deze gemeenteavond naar voren:

- 1) Alle leeftijdsgroepen moeten zich welkom voelen in de eredienst.
- 2) Jong en oud horen bij elkaar. We willen geen aparte kerkdiensten met ieder een eigen "smaak". Dat heeft tot gevolg dat alle leeftijdsgroepen bereid moeten zijn om compromissen te sluiten.
- 3) De focus van de kerk zou meer naar buiten gericht moeten worden.

De accenten die de gemeente hiermee legde zien we terug in de kenmerken van een gezonde kerk. Maar daarmee zijn we er niet. Kerk-zijn betekent veel meer dan de zondagse eredienst. Vandaar dat in het navolgende plan niet alleen de suggesties van de gemeente zijn verwerkt. Er staan ook dingen in waar onze gemeente nog niet zo diep over heeft nagedacht. Maar die wel belangrijk zijn om in de komende jaren bij stil te staan omdat ze bijdragen aan groei.

Rest misschien nog de vraag: waarom zijn specifiek deze zeven kenmerken indicatoren van een gezonde gemeente? De onderzoekers uit Engeland die de groeiende gemeenten bestudeerden kwamen tot de conclusie dat juist deze eigenschappen de kenmerken van Jezus Christus zelf weerspiegelen.

- Zijn energie/zijn drive kwam voort uit zijn vertrouwen op God

- Hij had een naar buitengerichte blik op het leven
- Hij zocht en deed de wil van zijn Vader ook al kostte het hem alles
- Zijn leven draaide op het teweeg brengen van veranderingen in het leven van mensen
- Hij had een groep volgelingen om zich heen die functioneerde als een gemeenschap
- Bij Jezus was ruimte voor iedereen
- Jezus concentreerde zich op een paar dingen en probeerde niet alles tegelijk te doen

Leeswijzer

De hoofdstukindeling loopt parallel aan de kenmerken van een gezonde gemeente. Ieder hoofdstuk is als volgt opgebouwd. Per kenmerk wordt een uitwerking in een vijftal paragrafen gegeven.

Wat houdt dat kenmerk in? Waar herken je dat aan? Vervolgens kijken we naar de huidige situatie in 't Woudt –Den Hoorn en aan welke doelen we kunnen werken. Vervolgens worden enkele middelen voorgesteld om het doel te bereiken. Soms zijn dat middelen die door gemeenteleden zijn genoemd op de wijkavonden en de gemeenteavonden en soms zijn het suggesties die de werkgroep voorstelt.

Hoofdstuk 1

Een gezonde gemeente heeft het geloof als krachtbron

1.1 Wat houdt dit kenmerk in?

Dit eerste en belangrijkste kenmerk gaat over de motivatie die gemeenteleden er toe aanzet om iets voor de kerk of hun naaste te doen. Geloof in God geeft energie en vertrouwen en zet mensen aan tot actie. Ze doen hun werk met plezier. Ze kunnen energie uitdelen, omdat ze die ruimschoots van God ontvangen. Minder gezonde motivaties zijn bijvoorbeeld dat iemand iets doet uit gewoonte, of omdat het zo hoort, of uit plichtsbesef dat de tent draaiend gehouden moet worden. Vanuit andere motivaties houdt je het minder lang vol.

1.2 Waaraan zie je dat een gemeente het geloof als krachtbron heeft?

- Een gezonde kerk helpt mensen God te ontmoeten en echt zijn aanwezigheid te ervaren. Dat zal in veel gevallen in de kerkdienst gebeuren. Maar kan ook daarbuiten plaatsvinden. In de kerkdienst is ruimte voor feestelijke viering van Gods goedheid, maar ook aandacht en betrokkenheid bij de pijn en gebrokenheid van de wereld. Er is gebed en ruimte voor stilte om te horen wat God te zeggen heeft.
- In een gezonde gemeente hangt een sfeer van enthousiasme, iedereen doet mee, het werk komt niet neer op een klein groepje mensen.
- Er is voeding van het geloof. In een gezonde kerk is de persoonlijke ervaring met God niet iets geheimzinnigs waar je niet over praat. Gesprekken over persoonlijk geloof helpen mensen groeien in hun geloof en helpen hen de genade en realiteit van God in hun bestaan te ervaren.
- De Bijbel is het vertrekpunt en wordt vertaald naar het leven van alle dag. Gezonde kerken kunnen soms worstelen met de manier waarop een tekst vertaald moet worden naar de realiteit van alledag en hoe de Bijbel hun waarden, keuzes, levensstijl beïnvloedt.
- Gebed (persoonlijk en gezamenlijk) speelt een belangrijke rol in het leven van gezonde kerken.
- In een gezonde kerk leeft het gevoel dat iedereen meedoet in Gods missie. Er hangt een energieke sfeer.

1.3 Hoe zit dat in het 't Woudt-Den Hoorn?

Op de eerste gemeenteavond van Kerk in de Toekomst op 26 november 2007 gaf de gemeente zichzelf een beoordeling hoe het zit met de mate waarin onze gemeente het geloof, God zelf als krachtbron heeft. We kwamen uit op een middenpositie. Dat betekent dat volgens ons eigen oordeel het slechter kan, maar ook beter. Die twee aspecten van deze beoordeling ('t kan slechter, maar het kan ook beter) zie je weerspiegelt in de praktijk van het gemeentelven. Enerzijds zie je een grote betrokkenheid/meelevendheid van een vaste groep mensen, die ook onderling nauw bij elkaar betrokken zijn. Zij worden door hun geloof gemotiveerd om niet alleen naar de kerk te komen, maar ook om iets te doen.

Anderzijds voelt een grote groep gemeenteleden zich niet of nauwelijks betrokken bij het kerkelijk leven. Je ziet ze soms of vrijwel nooit.

Eenzijds zie je een groot aantal vrijwilligers dat zijn steentje bijdraagt en een sfeer van enthousiasme. Anderzijds neemt een klein groepje mensen heel veel activiteiten voor zijn rekening en zie je "altijd dezelfde". Sommigen leden worden behoorlijk belast, zo niet overbelast. En soms blijven vacatures lang onvervuld.

Eenzijds is er energie en enthousiasme, anderzijds is ook dat plichtsbesef en het gevoel van de winkel draaiende te moeten houden, herkenbaar.

Eenzijds spreken sommigen gemakkelijk over hun persoonlijke ervaringen met God, maar voor anderen is dat juist heel moeilijk.

1.4 Doelen. Waar kan de gemeente 't Woudt-den Hoorn aan werken?

Bij dit kenmerk staat centraal dat God onze krachtbron is. Maar aangezien de gemeente bij het invullen van de gezondheidsscan zichzelf op een middenpositie plaatste, zijn kennelijk veel gemeenteleden van mening dat er ruimte is voor verbetering. Het doel waar we ons op kunnen richten, is dus om het geloof als krachtbron verder te versterken, zodat we nog meer gaan ervaren dat God ons kracht geeft.

De hierboven opgenoemde indicatoren vertellen ons of we op de goede of op de verkeerde weg zijn. Als er mensen uitgeput of gefrustreerd raken, als we niet over ons persoonlijk geloof durven praten, als er weinig of slechts heel algemeen gebeden wordt, als we de bijbel niet kunnen toepassen in ons dagelijks leven en als de fut er uit is, dan zijn we niet goed bezig. Dit eerste kenmerk fungeert in dit plan als een belangrijke gezondheidsverklikker.

1.5 Middelen

- 1) De kerkdienst is een belangrijk middel om versterkt te worden in ons geloof. In de dienst staat centraal dat mensen Gods aanwezigheid echt ervaren. Hij is de krachtbron, die we op dat moment mogen ontmoeten. Mensen worden opgeladen om a) hun eigen situatie de baas te worden, en b) hun licht naar anderen uit te stralen. Zo worden er meer mensen gemotiveerd om mee te doen, in de kerk, en daarbuiten. Aandachtspunt zijn de leeftijdsgroepen die (vaak) ontbreken. Het zou goed zijn als ook zij gaan ervaren dat ze God echt kunnen ontmoeten samen met andere generaties.
- 2) Voeding van het geloof vindt naast de kerkdienst ook plaats in het kringwerk. Iets om zuinig op te zijn. Niet dat we alles moeten houden zoals het is, want behoeften veranderen voortdurend. De ouderling Kringwerk kijkt actief of het Kringwerk goed blijft lopen. Loopt de belangstelling voor het kringwerk terug, dan kijkt hij of er andere behoeften/noden zijn ontstaan. Misschien een cursus stressmanagement of timemanagement omdat veel mensen zich overbelast voelen?
- 3) Een deel van de avonddiensten wordt gebruikt voor toerusting, versterking en verdieping van het geloof van de eigen gemeenteleden, zoals dat nu bij themadiensten gebeurt. Doel van deze diensten kan zijn: verdieping van Bijbelkennis/inzicht, versterking van de band met elkaar, versterking van persoonlijk geloof, en/of lofprijzing.

Hoofdstuk 2

Een gezonde gemeente heeft een naar buiten gerichte blik

2.1 Wat houdt dit kenmerk in?

Een gezonde kerk is in haar hele wezen naar buiten gericht, op het volle leven, op de maatschappij, op de lokale gemeenschap. En veel minder gericht op zichzelf. Dit betekent niet dat de kerk zichzelf verwaarloost, want om haar taak goed te kunnen uitvoeren, moeten interne zaken wel op orde zijn. Maar de liefde van God voor alle mensen en al wat leeft motiveert kerkleden om over de kerkmuur te kijken en licht uit te stralen als een stad op een berg en zout in de wereld.

2.2 Waaraan herken je een naar buiten gerichte blik?

- Een gezonde gemeente heeft sterke wortels in de lokale gemeenschap. Er is samenwerking met andere kerken, seculiere groepen en netwerken. Niet dat de kerk altijd weet hoe problemen opgelost moeten worden. Ze doet wat ze kan, soms in samenwerking met anderen. Gemeenteleden kennen hun woonplaats heel goed, weten wat er speelt aan verdriet en aan fijne dingen. Ze hebben niet de neiging hun oplossingen door te drukken.
- De gemeente heeft een passie voor en een visie op recht en vrede, plaatselijk en wereldwijd. Mensen komen door God in beweging, compassie en rechtvaardigheid laten hen opmerkelijke dingen doen. Maar ook minder opmerkelijke, zoals bv een inloopplek voor eenzame mensen, hulp bij schulden, buitenlanders helpen bij het leren van de taal.
- Gemeenteleden leggen een sterke verbinding tussen hun geloof en het dagelijks leven. Hun missie begint in de eerste plaats bij hun gewone dagelijkse verantwoordelijk heden in het gezin of op het werk. Een gezonde kerk stelt dit belang nog boven iets doen voor de kerk.
- Gemeenteleden reageren op menselijke nood met liefde en hulp. Voor hen is geven belangrijker dan nemen. Deze eigenschap om meer te kunnen geven dan te ontvangen verklaren zij vanuit de overvloed van Gods liefde die ze zelf ontvangen. Ze houden genoeg over om uit te delen.

2.3 Hoe zit dat in 't Woudt-den Hoorn?

De meeste gemeenteleden waren over dit kenmerk, de naar-buitengerichtheid, van oordeel dat de focus van de gemeente meer naar binnen dan naar buiten gericht is. Het kan dus slechter maar het kan beslist ook beter.

De kerkgemeenschap 't Woudt-den Hoorn heeft weliswaar van oudsher goede banden met den Hoorn. Gemeenteleden participeren op individuele basis in scholen, schoolbestuur, sportverenigingen, vrijwilligerswerk, overleg met de katholieke kerk, plaatselijke activiteiten en hebben veel dagelijkse contacten in het dorp. Ze hebben ook persoonlijke banden in het dorp en zijn vaak goed geïnformeerd over het lief en leed. Maar als kerk opereert onze gemeente vaak alleen en vrijwel nooit in samenwerking met andere groepen. De kerk is *als kerk* niet zichtbaar bij festiviteiten/activiteiten in het dorp. Als er al samenwerking wordt gezocht dan is het met andere kerkelijke instellingen. De naar buitengerichte blik lijkt te zijn voorbehouden aan de

Vakantie-Bijbel-Week, de diaconie en de CJV. Ook is het de vraag of we als kerk weet hebben van problemen in het dorp. Hoe zit het met eenzaamheid onder buitenkerkelijken, opvoedingsproblemen, huiselijk geweld, verborgen armoede? Ook mogen we onszelf afvragen of we als gemeenteleden van de PKN 't Woudt-Den Hoorn de reputatie hebben mensen te zijn die een hand reiken in moeilijkheden.

Bij kerkelijke activiteiten is de focus hoofdzakelijk naar binnen gericht. Aan de meeste activiteiten wordt in het dorp geen bekendheid gegeven.

Op het punt van geven en nemen past ook enig zelfonderzoek. We halen graag geld op in het dorp en de oude kranten zamelen we in. Maar geven iets terug? Hebben we genoeg liefde van God ontvangen om nog te kunnen uitdelen?

2.4 Doelen. Waar kan de gemeente 't Woudt den Hoorn aan werken?

Een doel voor onze gemeente is de focus breder maken dan het huidige kringetje van actieve kerkleden.

Een naar buitengerichte blik is iets dat een kerk niet van de ene op de andere dag voor elkaar heeft. Het is een proces, een onbekend en onbemind avontuur. Het is niet makkelijk om uit de veilige omgeving van de kerkgemeenschap als gelovige naar buiten te treden. We zullen kleine stapjes moeten zetten en ons niet uit het veld laten slaan als de buitenwereld niet reageert zoals we van te voren gedacht hadden. Toch is het een kernzaak van de kerk: smaakmaker zijn, licht geven, Gods liefde weerspiegelen. Enkele doelen:

- De mensen in de kaartenbak bereiken, activeren, warm maken. Zij hebben tenslotte al een band met de kerk. Misschien kunnen we iets voor hen betekenen, sommige van hen betalen al jaren een financiële bijdrage.
- Dienstbaarheid aan Den Hoorn. Werken aan één concreet lokaal probleem/doel. Liefst in samenwerking met andere organisaties.
- Gemeenteleden toerusten om in hun dagelijkse leefomgeving de focus naar buiten te hebben en antenne te ontwikkelen voor behoeften van anderen. De gaven van de Geest leren ontdekken en ontwikkelen.

2.5 Middelen

Op de gemeenteavond waarin drie voorstellen werden besproken, was Zoutend Zout een vertaling van de naar buitengerichte blik. Zoutend Zout maakte ook deel uit van het Alle Leeftijden-plan De volgende middelen werden voorgesteld om bovenstaande doelen te bereiken:

- De gemeente geeft in Den Hoorn op verschillende manieren bekendheid aan wat ze doet. Kerkdiensten en doordeweekse activiteiten worden gepromoot.
- De gemeente kiest één lokaal probleem/doel en gaat er mee aan de slag. Alleen of samen met andere organisaties.
- De gemeente is zichtbaar; is aanwezig bij allerlei Hoornse activiteiten. De gemeente sluit zich aan bij allerlei goede doelenacties.
- Bij acties van diaconie, jeugdwerk, pastoraat, kringwerk kijkt de gemeente of het wat meer op Den Hoorn gericht kan.
- Laagdrempelige avonddienst
Vier keer per jaar is er een avonddienst die zich richt op publiek aan de rand (van de kaartenbak) of buiten de kerk. Het *doel*, mensen laten kennismaken met Gods liefde, is in

deze diensten belangrijker dan de *vorm* van de dienst. Bij elk onderdeel van de liturgie vraagt de gemeente zich af hoe mensen van nu het beste worden bereikt. Daar worden taalgebruik, ondersteunende middelen, zang en muzikale begeleiding op afgestemd. De thema's zijn evangeliserend, inhakend op de actualiteit en praktisch. (bv kinderen opvoeden in geloof, geloof op je werk/op school, praktisch hulp bieden, omgaan met verdriet, wie is God, geloof en wetenschap, enz.)

Hoofdstuk 3

Een gezonde gemeente zoekt Gods wil, ook als het haar wat kost

3.1 Wat houdt dat kenmerk in?

Voor de eerste christenen was het gevaarlijk om een volgeling van Jezus te worden. Als ze gehoor gaven aan hun roeping, riskeerden ze daarmee uitsluiting, afwijzing, verlies van hun werk, familie en soms zelfs hun leven. Hun doop gaf betekenis aan hun hele leven. Ze wisten dat ze gedoopt waren in Christus dood en opstanding. En dat feit tekende hun hele leven. Als het er op aan kwam offerden ze alles op om Gods wil te kunnen volgen.

Voor gezonde gemeenten is het zoeken en volgen van Gods wil, desnoods ten koste van andere dingen, een kernzaak. "Uw wil geschiede" is een bede uit het Onze Vader, die in volgorde voor onze eigen noden komt.

Gods wil *zoeken* houdt in dat je de waarheid niet op voorhand in pacht hebt. Het is tasten, twijfelen en soms worstelen. Maar natuurlijk ook vinden, want dat belooft Jezus zelf. Dat worstelen is geen teken van zwakte of gebrek aan kennis; integendeel zowel het zoeken als het vinden is een verrijking. Als Gods wil vooropgesteld wordt, moeten eigen belangen wijken. Gods wil wordt belangrijker gevonden dan iedereen tevreden proberen te houden.

3.2 Waaraan herken je een gemeente die zoekt naar Gods wil en die ook uitvoert, ook als het haar wat kost?

- In een gezonde gemeente voelen mensen zich van binnenuit gemotiveerd/geroepen om een specifieke taak op te pakken. Een innerlijke motivatie die uit gebed ontstaat, werkt heel anders uit dan wanneer mensen onder druk zijn gezet om een taak op te pakken. Mensen met een roeping voeren hun taak uit met de grootst mogelijke aandacht en met plezier. In een werkelijk gezonde gemeente werkt niemand aan een taak waarvoor hij niet geschikt of niet geroepen is. Dus wat gedaan wordt, wordt heel goed gedaan. Ook al kan dat betekenen dat er hier en daar gaten vallen. Gestress hoort er niet bij. Mensen nemen de tijd om uit te zoeken wat Gods wil is voor hun leven. Ook kan een kerk als geheel zich wijden aan een bepaalde roeping binnen de lokale gemeenschap. Ook een dergelijke roeping ontstaat uit gebed.
- Een gezonde gemeente ontwikkelt en communiceert een visie of een missie, een breed gedragen gevoel van waar het heen moet. De vraag *Waar gaan we naar toe* speelt hier een grotere rol dan *Wat doen wij nu*. Uit de laatste vraag spreekt stilstand, uit de eerste, onderweg zijn, vooruitgang.
- Een gezonde kerk geeft uitvoering aan haar missie en blijft niet steken in mooie woorden en algemeenheden. Ze neemt haar missie, haar roeping, Gods wil, serieus en komt daadwerkelijk in actie. Ze stelt korte en lange termijn prioriteiten. Ze blijft checken hoe het gaat en durft als het nodig is een time-out te nemen, een activiteit te staken, om Gods wil weer te ontdekken.
- Een gezonde kerk is in staat om als het nodig is iets op te offeren, zowel persoonlijk als gezamenlijk, om op die manier vanuit het geloof te leven.

3.3 Hoe zit dat in 't Woudt-den Hoorn?

Op de gemeenteavond over de gezondheidskenmerken waren de meeste mensen van oordeel dat we wat betreft het luisteren naar Gods wil een middenpositie in nemen met een zekere neiging om ook andere factoren mee te laten wegen. Het staat vast dat veel mensen van binnenuit gemotiveerd worden om een taak in de kerk op te pakken. Anderzijds speelt plichtsbesef onmiskenbaar een rol. Je doet ook dingen omdat dat nu eenmaal zo hoort. En als we alle taken loslaten waar we minder warm voor lopen, denken we meteen dat de zaak instort. Op dit punt valt dus zeker iets te leren.

Onze gemeente kent het vragen, zoeken en tasten naar Gods wil. Anderzijds worden discussies tijdens gemeenteavonden niet zelden gekenmerkt door een grote stelligheid over wat er moet gebeuren in onze kerk. Het is de vraag of we altijd in het vizier hebben namens *wie* we het woord voeren: namens onszelf, namens een groepje waar we bij horen, namens de hele gemeente, of hebben we eerst naar Gods woord geluisterd?

Op het tweede element van dit kenmerk, een breed gedragen gevoel van waar het heen gaat, is onze gemeente in ontwikkeling. Zo was er eensgezindheid op de laatste gemeenteavond van Kerk in de Toekomst, waar een grote meerderheid voor het zelfde plan koos. Bij de verkiezing van een predikant waren beroepingscommissie, kerkenraad en gemeente volledig unaniem.

Wel is het zo dat gemeenteleden vaak een mening op onderdelen hebben; bijvoorbeeld over de liedkeuze en de stijl van prediking en de sfeer in de kerk. Het is blijkbaar moeilijk om de volledige missie van de kerk voor ogen te houden. Dat blijkt ook uit het feit dat naar het vorige beleidsplan weinig wordt gekeken. Nog lastiger is het om prioriteiten te stellen voor de korte en lange termijn. Sommige zaken blijven eindeloos op de lange baan, omdat we er niet aan toe komen. We voelen onszelf regelmatig tekort schieten omdat er zoveel *niet* gebeurt.

Op het punt om als het nodig is iets op te offeren, zijn onze gemeenteleden vaak buitengewoon genereus. Dit geldt in financieel opzicht; als de gemeente overtuigd is dat iets moet gebeuren, dan gebeurt het. Ook de inzet van tijd en energie is soms heel groot.

3.4 Doelen. Waar kan de gemeente 't Woudt-den Hoorn aan werken?

- Een belangrijk doel om aan te werken is het de *tijd nemen om te zoeken naar Gods wil* bij taken die we op ons nemen, zowel individueel, als gezamenlijk. Dit is een leerproces, omdat we moeten leren andere zaken die onze besluiten beïnvloeden eruit te filteren. We zijn geneigd om als het even kan zo snel mogelijk knopen door te hakken. Daarbij baseren we ons graag op ons gezonde verstand of een sterk gevoel in ons hart. Dat zowel ons verstand als ons hart soms ook feilbare raadgevers zijn, weten we wel. Alleen zien we dat eerder bij anderen dan bij ons zelf. En ergens zijn we er misschien wel niet helemaal gerust op dat God duidelijk zal maken wat zijn wil is.
- Zodra we er een gewoonte van gemaakt hebben om Gods wil te zoeken, individueel en gezamenlijk, kan de gemeente zich tot doel stellen om zich in te zetten voor een specifieke concrete opdracht, een missie voor onze gemeente in Den Hoorn. Er ontstaat een breed gedragen en een breed *gecommuniceerd* gevoel van waar het heen gaat en waar we onze energie op richten.
- Dit breed gedragen gevoel wordt omgezet in concrete daden. Niet alles kan tegelijk gerealiseerd worden en daarom worden korte termijn en lange termijn prioriteiten gesteld.

3.5 Middelen

- Hieronder volgt een mooi voorbeeld van hoe om te gaan met vacatures in het kerkenwerk.

In een Engelse gemeente gingen voorgangers of andere mensen leidinggevende functies eerst in gebed tot God om te bidden voor de specifieke taak en wie hem zou kunnen oppakken. Vervolgens benaderden ze mensen met de vraag of ze er over wilden nadenken om deze taak op te pakken. Daarbij werd altijd gezegd: "Voordat je antwoord geeft, vragen we je eerst te bidden." De dominee in deze gemeente ging nog een stapje verder: "Als je er niet van overtuigd bent dat God je roept voor deze taak, heb je niet alleen mijn toestemming om "nee" te zeggen, je bent het God verplicht om "nee" tegen de dominee te zeggen." Er vielen in deze kerk nog wel eens onhandige gaten in het kerkelijk leven. Maar de dingen die gedaan werden, deed men uitzonderlijk goed, met grote toewijding en creativiteit. Vanuit een besef van goddelijke roeping om dit stukje werk te doen, werden mensen gemotiveerd.

- Bij gemeenteavonden of andere samenkomsten kunnen we er ons meer bewust van zijn dat het gaat om Gods wil. Dat betekent dat andere belangen daarvoor moeten wijken. Het betekent ook dat we voorzichtig moeten zijn met onze uitspraken, omdat God wil niet altijd rechtstreeks duidelijk is. Zoeken, tasten en twijfelen horen erbij. En gebed.
- Om een breed gedragen missie goed te kunnen uitvoeren is het nodig om korte en lange termijn doelen te benoemen.

Hoofdstuk 4

Een gezonde gemeente is in staat om te veranderen en te groeien

4.1 Wat houdt dit kenmerk in?

Verandering is een “fact of life”. Geen cel, geen atoom uit ons lichaam is nog dezelfde als toen we geboren werden. En zoals wij zelf groeien en veranderen, zo groeit en verandert alles om ons heen. Ook de maatschappij waarin wij leven verandert voortdurend. Mensen maken keuzes en passen zich aan nieuwe omstandigheden aan.

Ook de kerk heeft zich door de eeuwen steeds weer vernieuwd en aangepast. Dankzij dit aanpassingsvermogen gaat de kerk al 20 eeuwen mee. Een gezonde gemeente is in staat om effectief te reageren op veranderende omstandigheden in haar en om haar heen. Hoe kan ze anders inspelen op de veranderende noden in de lokale gemeenschap om haar heen, in de veranderende aard van de maatschappij en veranderende mensen?

Verandering is iets anders dan een organisatorische wijziging doorvoeren of de liturgie omgooien. Het gaat om bijstellen en *fine tunen* van doelen, gewoonten, capaciteiten en overtuigingen. Verandering komt niet van de ene op de andere dag. Ook een zaadje groeit niet in één maand uit tot een boom.

Wanneer mensen hun koers steeds afstemmen op wat Gods bedoeling met henzelf of met de gemeente is, verloopt een verandering in een gemeente in wisselwerking met God. Dat klinkt goed, maar tegelijkertijd leert de ervaring dat verandering moeilijk is. Want er is het risico om te falen. Mislukkingen kunnen pijnlijk zijn. Veranderingen kunnen leiden tot verwarring of conflicten. Dat kan mensen angstig maken. Vandaar dat we in eerste instantie altijd geneigd zijn de situatie te houden zoals hij is, want dat is tenminste bekend en geeft een veilig gevoel. Toch is het goed om te voor ogen te houden dat verzet tegen elke verandering een signaal is voor een minder goede gezondheid van de gemeente.

4.2 Waaraan herken je het vermogen om te veranderen en te groeien?

- Een gezonde gemeente koestert het waardevolle uit het verleden, maar durft ook nieuwe wegen te gaan. De kerk durft (na zorgvuldige overweging) risico's te nemen en experimenten aan te gaan.
- In een gezonde gemeente is de behoefte om Gods wil te doen, groter dan de angst om te falen. Een gemeente is ook in staat om te erkennen dat iets niet werkt en probeert daarvan te leren. De gemeente is in staat om fouten onder ogen te zien, er van te leren en er uiteindelijk van te groeien.
- Een gezonde gemeente reageert op een creatieve manier op moeilijkheden in de lokale gemeenschap.
- Een gezonde gemeente viert en koestert geslaagde verbeteringen, hoe klein ook. Ze bevestigt ze en bouwt ze uit.

4.3 Hoe zit dat in 't Woudt-Den Hoorn?

Op de gemeenteavond was vrijwel niemand van oordeel dat onze gemeente sterk is in het maken van ingrijpende keuzes of het doorvoeren van veranderingen. De score op het overzicht lag aan de ongunstige kant van het midden. Op geen van de andere gezondheidskenmerken scoorde de gemeente zo negatief als op dit punt. In de hierover volgende discussie kwam naar voren dat we liever geen conflicten veroorzaken, omdat voorstellen tot verandering altijd wel bij iemand op bezwaren stuit. Een voorbeeld hiervan is de eredienst. Decennialang is hierin bijna niets verandert. We zijn erg bang dat we mensen kwijt raken, omdat we al niet zo groot zijn. In het algemeen gesproken zijn veel mensen binnen onze gemeente gesteld geraakt op oude gewoonten en wordt de vraag, waarom we dingen op een bepaalde manier doen, nauwelijks gesteld. We zouden het antwoord trouwens vaak niet weten. Het wordt zo gedaan omdat we het altijd al zo doen. Dit geldt niet voor alle geledingen binnen de kerk. In het jeugdwerk wordt regelmatig getoetst of het bestaande beleid nog wel aan zijn doel voldoet. De jeugd is een kritisch publiek en als het programma hen niet aanspreekt, dat moet het op een andere manier anders blijven ze weg.

4.4 Doelen. Waar kunnen we aan werken?

- Een stukje mentaliteitsverandering. Als we de gemeente vooruit willen helpen dan moeten we onder ogen zien dat ons gezamenlijk doel is, het doen van Gods wil. Hierdoor leren we het waardevolle vast te houden en het leeg geraakte los te laten. We krijgen moed om nieuwe wegen te proberen.
- De angst om te falen of de angst om mensen ontevreden te maken, zou kleiner moeten worden. Het mag geen barrière meer zijn om elke vernieuwing tegen te houden. Van een mislukking kun je leren.
- Open oog voor noden in Den Hoorn. (zie hoofdstuk 2 *Naar buiten gerichte blik*) Het is niet meer het tuindersdorp van 30 jaar geleden. Wat is er veranderd? Wie wonen er nu? Wat kunnen we voor hen betekenen?

4.5 Middelen

- Hoe je invulling zou kunnen geven aan maatregelen of middelen om bovengestelde doelen te bereiken zou in een breder verband dan de werkgroep besproken moeten worden. Het zou goed zijn om daar wat meer denkkracht voor te mobiliseren.

Hoofdstuk 5

Een gezonde kerk functioneert als een gemeenschap

5.1 Wat houdt dit kenmerk in?

In het wezen van God zijn Vader, Zoon en Heilige Geest, drie personen met unieke eigenschappen samen één geheel. Een gezonde kerk is een uitdrukking van Gods wezen en functioneert dan ook als een gemeenschap waarin onderlinge relaties centraal staan. Een gemeenschap is iets anders dan een club of een religieuze organisatie.

Een gemeenschap waardeert elk lid om wie hij of zij is, en waardeert de individuele kwaliteiten van elk lid. De focus ligt op de unieke identiteit van elk lid afzonderlijk. In een club of een religieuze organisatie ligt het accent juist niet op de kwaliteiten die elk lid uniek maakt. Daar wordt de aandacht gericht op bepaald gedrag, bepaalde ongeschreven regels waar iedereen in de club zich aanhoudt. Iemand die erbij wil horen moet zich daar ook aan houden en kan dan pas deel gaan uit maken van de groep.

5.2 Waaraan zie je dat een kerk functioneert als een gemeenschap?

- Relaties zijn belangrijk. Dit geldt voor één-op-één relaties, maar ook is er een besef van “samen” en “erbij horen”. Vaak is dit zichtbaar in het feit dat er veel gevierd wordt en men de kunst van het feesten verstaat. Een ander aspect is dat in een gezonde kerk veel mensen meedoen. Niet een paar doen alles, maar de kerk heeft geleerd een verscheidenheid aan kwaliteiten te verwelkomen. Kerkleden hebben een taak op basis van bepaalde gaven en worden niet in een rol geperst die niet bij hen past. Het is overigens niet één en al aardigheid. Niet- of halfgemeende vriendelijkheid is funest voor de onderlinge band. Als er verschil van mening is praten diegenen die het betreft rechtstreeks met elkaar. Kritiek of meningsverschil worden niet via-via geventileerd.
- De leiding van de gemeente stimuleert om als team te werken aan een lokaal passende vertaling van alle zeven kenmerken van een gezonde kerk.
Hoe verschillend de persoonlijkheidskenmerken van predikanten ook zijn, in gezonde gemeenten hebben leidinggevendenden één ding gemeenschappelijk. Ze hebben oog voor talenten en kwaliteiten in de gemeente en stimuleren mensen om er iets mee te doen. Ze coachen en vuren mensen aan; ze zijn eerder blij met de gaven van anderen dan dat ze zich erdoor bedreigd voelen.
- Mensen gaan aan de slag met hun capaciteiten, net zo goed buiten als binnen de kerk. Dit is net zo goed evangelisatie, als dat wat enkele specialisten uit de kerk doen.

5.3 Hoe zit dat in 't Woudt-Den Hoorn?

- Op de gemeenteavond gaf de gemeente zichzelf op dit punt een gunstige beoordeling. Ook op de wijkavonden kwam naar voren dat één van de dingen die we moeten vasthouden de gemeenschapszin en onderlinge band is. Veel kerkleden kennen elkaar en elkaars familie goed en langdurig. In de dorpen 't Woudt en Den Hoorn ligt een stukje

gezamenlijke historie en gezamenlijke roots. Nieuwkomers vertelden dat ze zich welkom voelden en dat ze zich snel opgenomen voelden. Mensen die een moeilijke periode doormaakten ervoeren veel meeleven uit de gemeente.

Als er iets aangepakt moet worden dan gaan de handen uit de mouwen en het korps vrijwilligers telt ongeveer 100 adressen, terwijl er bijna 190 functies binnen de kerk vervuld worden. Dat betekent dat vrijwel alle meelevendenden de handen uit de mouwen steken voor één of meer functies. Of iedereen een taak uitvoert die hem of haar ligt, is moeilijk te beoordelen.

- Vieren en feesten is iets waar we op een vrij ingetogen manier mee omgaan. We hebben de kerkelijke feestdagen, maar daarbuiten wordt er weinig gefeest. Misschien speelt een bepaalde protestantse nuchterheid en spaarzaamheid een rol.
- Het punt van directe communicatie als ons iets dwarszit of niet bevalt, is een aandachtspunt. Dat komt misschien omdat het betreffende punt vaak ook weer niet zo belangrijk is, dat we een rechtstreeks conflict willen riskeren.
- Predikant en kerkenraad in onze gemeente zorgen voor een stimulerende en enthousiasmerende sfeer. Misschien kunnen we nog iets meer oog hebben voor individuele kwaliteiten en er nog scherper opletten dat mensen taken oppakken die bij hen passen.

5.4 Doelen. Waar kunnen we aan werken?

- We zijn op de goede weg en dat wat goed is mogen we koesteren, maar het is goed om steeds voor ogen te houden dat we een gemeenschap zijn en geen club. Het gaat om die kenmerken die ons allemaal uniek maken en niet om één of andere norm waar we allemaal aan moeten voldoen om bij de club te horen. Conformisme is een voor de leden van een groep vaak onzichtbaar iets. Alleen zij die er niet bij horen valt het op.

5.5 Middelen

Hoe je invulling zou kunnen geven aan maatregelen of middelen om bovengesteld doel te bereiken zou in een breder verband dan de werkgroep besproken moeten worden. Het zou goed zijn om daar wat meer denkkracht voor te mobiliseren.

Hoofdstuk 6

Een gezonde kerk maakt ruimte voor iedereen

6.1 Wat houdt dit kenmerk in?

Het is niet moeilijk te begrijpen wat dit kenmerk betekent. Een gezonde gemeente heeft eerder een open dan een gesloten houding. Een stuk complexer is het om het ook altijd in de praktijk te brengen.

6.2 Waaraan herken je dat een kerk ruimte voor iedereen maakt?

- In een gezonde kerk worden nieuwkomers volledig opgenomen in de kerkgemeenschap. Dit houdt *niet* in:
 - dat alleen de mensen die op dit moment toch al in de kerkdienst zitten zich welkom voelen
 - dat vooral mensen welkom zijn, die lijken op de gemeenteleden
 - dat bezoekers mondeling welkom worden geheten, maar dat bij de koffie iedereen in zijn vaste groepje staat te praten
 - dat het blijft bij “Fijn u hier te zien” omdat men verder niet weet wat te zeggen
 - dat bezoekers welkom worden geheten als publiek, vooral betalend publiek (bazaars), maar dat ze niet echt toegelaten worden in onderlinge relaties

Een gezonde gemeente wil dat nieuwkomers echt deel worden van het kerkelijk leven. Soms kost het gemeenteleden wat. Want het betekent dat ze anderen deel uit laten maken van hun leven en hun ook de warmte van hun vriendschappen gunnen. Terwijl die nieuwkomers mensen zijn waarmee ze soms op het eerste gezicht weinig anders gemeenschappelijk hebben dan het geloof in Christus. Toch is men in een gezonde gemeente net zo gelukkig met nieuwkomers als een vader en moeder met hun eerste baby.

- In een gezonde gemeente worden kinderen en jongeren geholpen om erbij te horen, hun steentje bij te dragen en gevoed te worden in hun geloof. In onze maatschappij zijn generaties minder met elkaar verbonden. Mensen zoeken eerder generatiegenoten op. Het evangelie roept ons op om over die verschillen naar elkaar uit te reiken. Kerken met vooral ouderen spreken soms wel de wens uit dat ze meer jonge mensen in de kerk willen hebben. Maar alleen als dat inhoudt dat er niets verandert en dat kinderen en jongeren stil en aandachtig zijn. Iets veranderen puur omdat er kinderen en jongeren aanwezig zijn, past niet in hun optiek. Op deze manier mogen kinderen weliswaar aanschuiven maar horen ze er niet echt bij. Ze mogen simpelweg aanwezig zijn en blijven toeschouwer, maar worden niet geholpen om erbij te horen, mee te doen en hun steentje bij te dragen.
- Zoekers worden aangemoedigd het christelijk geloof te onderzoeken en te ervaren. Dat zoeken heeft soms de vorm van het rechtstreeks vragen wat christenen geloven maar vaker is het een vraag naar de zin van het leven. Gezonde kerken realiseren zich dat de zondagse eredienst voor een zoekende niet perse de beste plek is om te beginnen, simpelweg omdat het enige wat ze op dat moment willen is vragen stellen en

daarvoor is meestal geen gelegenheid. Gezonde kerken ontwikkelen manieren om zoekenden te laten kennismaken met het geloof en de gemeente.

- Verscheidenheid. Een gezonde gemeente ziet verschillen zoals bijvoorbeeld sociale achtergrond, herkomst, etniciteit, leeftijd, opleiding, mentale & fysieke capaciteiten als verrijking. Kerken die in staat zijn verscheidenheid te omarmen en toe te juichen hebben volgens onderzoek meer kans op groei. Simpelweg omdat er meer deuren open staan waardoor mensen naar binnen kunnen.

6.3 Hoe zit dat in 't Woudt-Den Hoorn?

- Volgens onze eigen beoordeling op de gemeenteavond is onze openheid en gastvrijheid redelijk goed, iets beter dan het gemiddelde. Ook op de wijkavonden vertelden mensen hoe ze bij de kerk 't Woudt-den Hoorn gekomen waren en op een enkele uitzondering na voelden mensen zich welkom en snel opgenomen in de gemeente. Veel mensen beginnen makkelijk een praatje. Wie lid wordt en meedraait in het kerkenwerk zit er snel tussen. Maar er zijn uitzonderingen. Met name alleenstaande jongvolwassenen vinden het soms moeilijk om "ertussen" te komen. En kennelijk vinden gemeenteleden het lastig om een praatje met ze te maken.
- Op het tweede punt, kinderen en jongeren worden geholpen erbij te horen en mee te doen is een meerderheid in de gemeente minder tevreden. Tijdens de laatste gemeenteavond was er grote steun voor het tweede plan "Alle Leeftijden", omdat niemand erg gelukkig is met de eenzijdige leeftijdsopbouw in de erediensten. Tijdens de wijkavonden bleek er ook veel animo om daadwerkelijk zaken aan te passen om de dienst voor kinderen en jongeren wat toegankelijker te maken. Tal van suggesties zijn gedaan om dit te verbeteren.
- Voor zoekers heeft de kerk formeel geen voorziening. Mogelijk kunnen ze terecht bij de dominee of bepaalde gemeenteleden.
- Qua samenstelling is de gemeente in de praktijk tamelijk homogeen. Weliswaar staan alle leeftijden wel in de kaartenbak, maar qua betrokkenheid is de basis (jonge leeftijden) smal en de top breed. Qua sociale achtergrond zijn de meeste inkomens wel vertegenwoordigd met uitzondering van echt arme mensen. De sociale middenklasse is breed vertegenwoordigd. Het opleidingsniveau varieert, maar loopt in de pas met Den Hoorn. Veel mensen komen uit de directe omgeving, maar er zijn er ook van wat verder weg. Qua etniciteit ontbreekt elke diversiteit.

6.4 Doelen. Waar kunnen we aan werken?

- Een aandachtspunt voor onze gastvrijheid in de kerkdienst zijn de alleenstaande volwassenen. Daarnaast is het goed om bewustzijn te creëren om echt open te staan voor nieuwe mensen.
- De eredienst kan meer gericht worden op Alle Leeftijden. Zie kenmerk 1. Ook buiten de kerkdienst kunnen de generaties ernaar streven meer van elkaar te leven.
- Een voorziening creëren voor zoekers die graag vragen stellen over de zin van het leven of over het christelijk geloof.
- Bewustzijn creëren dat diversiteit een plus, een verrijking is.

6.5 Middelen

- Bij de gewone kerkdiensten streven gemeenteleden naar een open en gastvrije houding. Geen scheve gezichten als de vaste plaats bezet is. Er wordt een plek gecreëerd waar je na de ochtenddienst koffie kan drinken en een babbeltje maken. Bijv. een uurtje in de Hooiberg.
- Alle leeftijden kerkdienst.

Uitwerking:

Een grote meerderheid (jong en oud) heeft aangegeven niet gelukkig te zijn met de eenzijdige leeftijdssamenstelling op zondagochtend. Gemeenteleden hebben tal van suggesties meegegeven om dit te verbeteren. De ochtenddienst meer dan voorheen het geval was, zou afgestemd moeten zijn op alle leeftijden. Voor kinderen, jeugd en (jonge) ouders (0-40) zou het ook fijn moeten zijn om naar de kerk te komen. Er zou een sfeer moeten zijn, waarbij kinderen (en hun ouders) zich op hun gemak voelen. De dienst wordt zo geleid en vormgegeven dat een niet-ingewijde volwassene of een jongere vanaf 12 jaar goed begrijpt wat we doen. Ook ouderen kunnen dan meeluisteren. Gebeurt het andersom dan haken kinderen, tieners en jongeren af. 80% maakt zijn keus voor God voor zijn 20ste levensjaar. Het is dus van levensbelang om hun begripsniveau aan te houden.

Er wordt meer dynamiek en spontaniteit in de dienst toegelaten, met behoud van eerbied. Er komt meer muzikale variatie, waarbij de liedkeus wordt uitgebreid met andere bundels en de begeleiding wordt afgewisseld met andere instrumenten. Er wordt meer betrokkenheid/inbreng van gemeenteleden toegelaten.

Dit vraagt begrip voor elkaar. Van ouderen wordt flexibiliteit gevraagd om open te staan voor veranderingen in de dienst. Maar niet alles wordt veranderd, het goede blijft behouden. Aan kinderen wordt juist uitgelegd waarom we in de kerk dingen op een bepaalde manier doen en altijd gedaan hebben. In de dienst wordt aandacht gegeven aan het feit dat jong en oud van elkaar kunnen leren. Inlevingsvermogen in de andere generaties wordt geoefend.

De kern in de eredienst is en blijft geloofsoverdracht, het doorgeven van de grote daden van God van generatie op generatie. In de dienst staat God en niet één bepaalde generatie in het middelpunt van onze aandacht.

In de zondagse eredienst doet de eigen predikant dit goed. Maar we vragen het ook van gastpredikanten. Bij het invullen van het preekrooster wordt hier rekening mee gehouden. Ook bij toekomstige predikanten blijft dit een belangrijk punt.

Naast de zondagse eredienst geldt dit kenmerk ook voor kindernevendienst, catechisatie en kringwerk. Deze suggesties uit de gemeente kunnen stapsgewijs worden overgenomen. Je zou kunnen beginnen met het uitbreiden van de muzikale variatie. De kindernevendienst zou kunnen uitzoeken hoe kinderen zich meer betrokken kunnen voelen bij wat er in de kerk gebeurt. Real Life 4U en de jeugdgroepen zouden een lijst kunnen opstellen van een ideale kerkdienst voor hen.

- Aandacht voor andere generaties in kringwerk. Waar houden ouderen, jongeren zich mee bezig? Wat is hun bagage, hoe kijken ze naar verleden en toekomst? Hoe zijn hun omgangsvormen, wat zijn de overeenkomsten tussen de generaties?
- Inloopcafé, Filosofisch café. Voor gemeenteleden die houden van luisteren en een boompje opzetten en zoekenden die daar ook van houden en een klankbord zoeken.
- In kaart brengen welke groepen wij missen in de kerk die wel in Den Hoorn vertegenwoordigd zijn en nadenken hoe we met hen in contact kunnen komen.

Hoofdstuk 7

Een gezonde kerk doet een paar dingen en doet die goed

7.1 Wat houdt dit kenmerk in?

Onbewust gaan we er vaak van uit dat groeiende kerken simpelweg “harder lopen” dan kerken die niet groeien. Verrassend genoeg blijkt dat in de praktijk niet zo te zijn. Uit het onderzoek naar de groeiende gemeenten in Engeland, bleek dat deze kerken en hun leden juist ontspannen waren en veel voldoening putten uit wat ze deden. Ze waren eerder gefocust dan gestresst bij het uitvoeren van hun taken. Ze waren ook in staat vrede te hebben met de dingen die ze *niet* deden.

7.2 Waaraan herken je het vermogen om op een paar dingen te focussen?

- De basiszaken (eredienst, pastorale zorg, kerkelijk beheer, administratie) zijn op orde en van goede kwaliteit.
- Een gezonde kerk geeft doop-, trouw- en rouwmomenten een goede plek in het leven van de betrokkenen. De plechtigheden stralen geloof en vertrouwen uit. Ze zijn ongehaast. Ze worden met aandacht en liefde en oog voor detail voorbereid en uitgevoerd. Ze versterken de band tussen de kerk en de betrokkenen.
- Goed nieuws *zijn*. Gezonde kerken weten dat ze het goede nieuws van Jezus Christus verkondigen door hun manier van kerk zijn. Dit stralen ze al uit zelfs voordat er ook maar enige gelegenheid is om over het geloof te praten. Omdat mensen hier niet gehaast lopen rond te rennen, doen ze de paar dingen die ze doen erg goed. Het geeft hen veel voldoening en doordat de kwaliteit zo goed is, heeft het allerlei positieve effecten, zoals aantrekkingskracht op anderen.
In minder gezonde kerken wordt vaak teveel aangevat; wat vervolgens wordt uitgevoerd op een haastige, amateuristische manier. Want er is geen tijd om het echt goed te doen. De kwaliteit die mensen aan de kerk leveren, zouden ze in hun arbeidsomgeving niet durven leveren. Maar het moet maar zo, want anders gebeurt het helemaal niet. De waarheid is dat minder doen betere resultaten oplevert.
- Men heeft plezier in wat men doet en is relaxed over wat men niet doet. Er kan worden gelachen in een gezonde gemeente. Een traan hoort daar ook bij, want gezonde kerken hebben een aanstekelijke, echte medemenselijkheid. Ze doen dat niet om een bijzondere indruk te maken. Ze doen en zijn wat ze zeggen.

7.3 Hoe zit dat in 't Woudt-Den Hoorn?

Volgens de resultaten van de gezondheidsscan zijn wij als gemeente vrij aardig in staat om dingen te laten liggen en ons te focussen op de dingen waartoe wij ons geroepen voelen. Het is onmiskenbaar waar dat in onze gemeente een aantal zaken goed op orde zijn en met aandacht en liefde uitgevoerd worden. Maar tegelijkertijd is het ook zo dat er soms mensen enigszins overbelast rond lopen. Bij het oppakken van taken bestaat de neiging om het gewoon te doen, zonder eerst na te denken/na te gaan of God ons daar ook echt toe roept. We zijn toch een beetje bang dat het anders niet gebeurt. We mogen onszelf de vraag stellen of we altijd de kwaliteit halen die we ons ten doel stellen, of we voldoening hebben in de zaken die we doen en

of we een ontspannen gevoel hebben bij ons werk voor de kerk. Plezier in het werk is een belangrijke graadmeter.

7.4 Doelen. Waar kunnen we aan werken?

- Of onze basiszaken (eredienst, pastorale zorg, kerkelijk beheer, administratie) op orde en van goede kwaliteit zijn zouden we eens goed moeten bekijken. We zouden in kaart kunnen brengen waar eventuele verbeterpunten zitten.
Ook bij onze doop-, trouw- en rouwplechtigheden zouden we eens kunnen bekijken of ze geloof en vertrouwen uitstralen. Of ze ongehaast zijn. Of ze met aandacht en liefde en oog voor detail worden voorbereid en uitgevoerd. En of ze de band tussen de kerk en de betrokkenen versterken. Daarmee is niet gesuggereerd dat er nu iets mis zou zijn. Wel draagt het bij aan een bewustzijn dat ook deze “gewone” zaken meetellen en bijdragen aan een gezonde toekomst van onze kerk.
- Of we daadwerkelijk goed nieuws zijn, aantrekkelijk kerk zijn, voordat we over ons geloof in Jezus hebben gepraat is een vraag die we voor onszelf moeten beantwoorden. Ligt ons hart bij wat we doen, voelen we ons ertoe geroepen en doen we dat met inzet en kwaliteit? Mocht deze vraag negatief beantwoorden dan liggen daar mogelijkheden voor verbetering.

7.5 Middelen

Voordat we aan middelen toekomen dienen we bij dit kenmerk eerst in kaart te brengen op welke punten verbetering nodig is. Daarna kunnen doelen worden geformuleerd en kunnen er passende middelen worden gezocht om die doelen te bereiken.

Samenvatting

Kenmerken van een gezonde Kerk volgens "The Healthy churches handbook" van Robert Warren

Een gezonde kerk

1) Heeft het geloof als krachtbron

In plaats van de wens om de zaak draaiende houden of proberen te overleven

- Een gezonde kerk helpt mensen God te ontmoeten en echt zijn aanwezigheid te ervaren.
- Motivatie: Energie komt uit het verlangen God en elkaar te dienen
- Verbonden met de bijbel: op een creatieve manier vertaald naar het dagelijks leven
- Voedt het geloof in Christus: helpt mensen om te groeien in geloof en om geloof uit te delen

2) Heeft een naar buitengerichte blik

Meer gericht op het volle leven dan op het kerkgebeuren

- Diep geworteld in de plaatselijke gemeenschap, samenwerkend met andere denominaties, seculiere groepen en netwerken
- Een passie voor recht en vrede, plaatselijk en wereldwijd
- Verbindt het geloof met het dagelijks leven
- Reageert dienend en liefdevol op menselijke nood

3) Zoekt Gods wil

Zoekt de leiding van de Heilige Geest, in plaats iedereen tevreden houden

- Roeping: probeert te onderzoeken hoe God het wil en doet het
- Visie: ontwikkelt en communiceert een gedragen gevoel van waar het naar toe gaat
- Prioriteiten: bepaalt zorgvuldig zowel korte als lange termijn doelen
- Is in staat om offers te brengen, zowel persoonlijk als gemeenschappelijk, om Gods wil en het geloof in praktijk te brengen.

4) Onderkent de prijs van verandering en groei

In plaats van zich te verzetten tegen verandering en bang voor mislukking te zijn

- Terwijl het verleden omarmt wordt, durft men het aan om nieuwe manieren te zoeken om dingen te doen
- Neemt risico's: onderkent het als dingen niet werken en leert door ervaring
- Crises: reageert creatief op moeilijkheden die op het pad van de kerk of de lokale gemeenschap komen
- Positieve ervaringen van verandering: hoe klein ook, worden bevestigd en uitgebouwd.

5) Functioneert als een gemeenschap

En niet als club of religieuze organisatie

- Relaties: worden gevoed, vaak in kleinere groepen, zodat mensen zich geaccepteerd voelen en geholpen worden om te groeien in geloof en dienstbaarheid
- Leiderschap: stimuleert om als team te werken aan alle zeven kenmerken van een gezonde kerk.
- De verschillende gaven, talenten, ervaringen en geloofsroutes van iedereen worden op waarde geschat en worden ingezet in en rondom het leven van de kerk.

6) Maakt ruimte voor iedereen

Eerder binnen- dan buitensluitend

- Welkom: zorgt ervoor dat nieuwkomers worden opgenomen in de gemeenschap
- Kinderen en jonge mensen worden geholpen om erbij te horen, en bij te dragen in de kerk. Ze worden gevoed in hun geloof.
- Zoekenden worden aangemoedigd het geloof in Jezus te onderzoeken en te ervaren
- Verschillen: verschillen in sociale en etnische achtergrond, mentale en lichamelijke kwaliteiten en leeftijden worden gezien als een versterking van de gemeente.

7) Doet een paar dingen en doet die goed

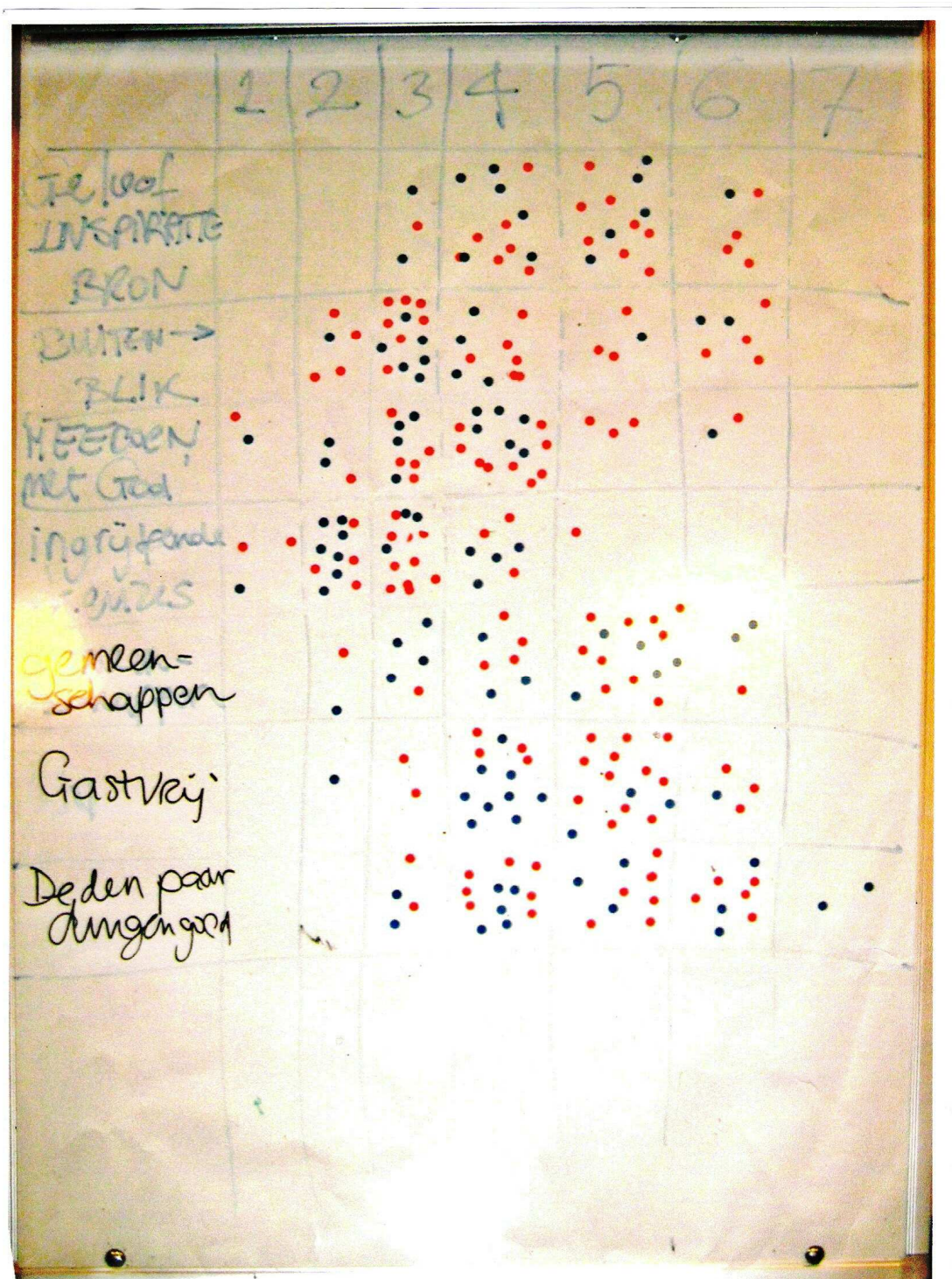
eerder gefocust dan gestrest

- Doet de basisdingen goed. Met name de eredienst, pastorale zorg, beheer en administratie
- Doop, trouw en rouw: krijgen een plaats in het leven van de betrokkenen en stralen geloof uit
- Is goed nieuws en straalt dit uit in haar houding en manier van werken
- Heeft plezier in wat ze doet en is ontspannen over de dingen die ze moet laten liggen

15 januari 2009

Bijlagen

Bijlage 1: Gezondheidscheck gemeenteavond

Bijlage 2: Uitslag Wijkavonden

Bijlage 2: Uitslag Wijkavonden

Uitslag Wijkavonden JVK en RL4U

Deelnemers: 70

Kerk in de Toekomst

Emotie Kaartjes

aangenaam, betrokken (3), geïnspireerd, hoopvol (6), vol vertrouwen (2), welwillend (2), liefdevol (2), enthousiast (2), opgewekt, geanimeerd, levendig, optimistisch dankbaar, verheugd, begaan (2), tevreden, ondernemend (2)

ik zie wel hoe het loopt, open voor contact met anderen (2), aarzelend, behoedzaam (3), voorzichtig, bedachtzaam (3), belust op discussie, in verlegenheid, aarzelend

bezorgd (3), mistroostig, moedeloos, ongerust (2), somber, onzeker (2), berustend, verontrust (2), teleurgesteld, gelaten, gefrustreerd, ontevreden, weinig puf, uit elkaar vallen

VASTHOUDEN

EREDIENST

<i>Algemeen</i>	
Bijzondere diensten (paaswake, kerstnachtendienst, lijdensweek, gedachte-nisdienst, kerstfeest kinderevendienst)	9
Jegddienst	10
Avonddienst	3
Ochtendkerkdienst	2
Vorm van de eredienst	2
Eerbied	
Houden wat we hebben	
Begroeting in de kerk	

VERBETEREN

EREDIENST

<i>Algemeen</i>	
Laagdrempeliger, opener, losser, dynamischer, af van vaste regeltjes en vormen, spontaner, minder formeel	13
Meer variatie en afwisseling / Minder ongeschreven regels	7
Gemeente meer betrekken bij dienst	5
Meer jeugd- en gezinsdiensten en jongeren hierbij betrekken	4
Minder tradities / Meer vrijheid	3
Dienst mag vrolijker, blijer	2
Gelegenheid om te kletsen	2
Terugkeer 10 leefregels in moderne woorden	2

Modernere vorm, modernere presentatie

Jongeren meer inspraak geven

Regels veranderen omtrent kind en avondmaal

Betere hygiëne bij avondmaal

Meer gastvrijheid in 't Woudt / Spreek onbekenden eens aan

Nieuw ingekomenen voorstellen

School meer bij diensten betrekken

Korte bondige dienst

Afschaffen belijdenis

Kerkgang stimuleren, meer communicatie

Geen vaste plekken in de bank

Rustpunt

Sfeer in 't Woudt verbeteren, is nu niet welkom voor jeugd

<i>Predikant / Preek</i>	<i>Predikant / Preek</i>		
	(Jonge) dominee die jeugd aanspreekt	13	
	Actuele, praktische preek	10	
	Mw van Bolhuis	3	
	Bewogen predikant	3	
	Preek die aan het denken zet	3	
	Interactiever / Woord en weerwoord	3	
	Inspirerende preek Maatschappelijke thema's Meer spiritualiteit/vrijzinnigheid Max. 20 min.		
<i>Avond</i>	<i>Avond</i>		
	Opzet veranderen	3	
	Themadiensten	2	
	Bepaald onderwerp behandelen, bekendheid aan geven Evangelisatiediensten		
<i>Muziek en Zang</i>	<i>Muziek en Zang</i>		
	Ook andere muziek. Vrolijke moderne liederen in begrijpelijke taal. Bv. Ev. Liedbundel, Opwekking	17	
	Moderner, orgel is uit, Pianobegeleiding, andere instrumenten	8	
	Voor en na de dienst bekende liederen die we kunnen meezingen	5	
	Geen voorzang	2	
	Liedbundel eigentijdse kinderliederen	2	
	OTM weer starten	2	
		OTM en Koor samen laten zingen Orgel niet zo hard voor de dienst Als tekst erom vraagt, niet zo gejaagde orgelbegeleiding Jongerenkoor	
<i>Aandacht voor ondervertegenwoordigde leeftijdsgroepen</i>	<i>Aandacht voor ondervertegenwoordigde leeftijdsgroepen</i>		
	Meer op jongeren richten	4	
	Schoolkerkdiensten	3	
	Uitslaapdienst	2	
	Incidenteel: jeugdkerk parallel aan KND	2	
	Aparte activiteit organiseren voor jeugd 12+ tijdens de preek	3	
	Meer ruimte voor initiatieven van de jeugd	2	
		Kinderen meer in de dienst betrekken. Bv bij schriftlezing. Benader kind op een aantrekkelijke manier, Zorg voor stabiliteit. Gezinsdiensten Niet alleen preken voor ouderen Aandacht jonge gezinnen	

KERK DOORDEWEEK		KERK DOORDEWEEK									
Reguliere Activiteiten: Kringen(gebeds-kring, Alphacursus, oec.stuurgroep) en Jeugdwerk (CJV, Youth Alpha, Kindercathegese, Real Life, JVK) Veel vrijwilligers Uitstapjes met kinderen	47 12	Doopcathegese uitbreiden Aandacht maatschappelijke vragen Geloof en opvoeding									
OMGANG MET ELKAAR		OMGANG MET ELKAAR									
Meeleven met elkaar, saamhorigheid, solidariteit Offervaardigheid Open en kleurrijk blijven, niet eigen clubje, onderlinge band niet te krampachtig Bloemen voor zieken Gewoon doen Bezoekwerk Gastvrijheid	35 2 2	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Beter contact jong en oud</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Praktische toepassing van de bijbel in het dagelijks leven</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Respect tonen Openstaan voor anderen</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Oppassen dat het niet een te benauwd groepje wordt. Vrijmoediger over ons geloof praten Vaker aangeven als er vrijwilligers nodig zijn Email-Nieuwsbrief rondsturen voor zaken niet in Samen kunnen Meer aandacht voor vervolgte christenen</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Beter contact jong en oud	5	Praktische toepassing van de bijbel in het dagelijks leven	2	Respect tonen Openstaan voor anderen		Oppassen dat het niet een te benauwd groepje wordt. Vrijmoediger over ons geloof praten Vaker aangeven als er vrijwilligers nodig zijn Email-Nieuwsbrief rondsturen voor zaken niet in Samen kunnen Meer aandacht voor vervolgte christenen		
Beter contact jong en oud	5										
Praktische toepassing van de bijbel in het dagelijks leven	2										
Respect tonen Openstaan voor anderen											
Oppassen dat het niet een te benauwd groepje wordt. Vrijmoediger over ons geloof praten Vaker aangeven als er vrijwilligers nodig zijn Email-Nieuwsbrief rondsturen voor zaken niet in Samen kunnen Meer aandacht voor vervolgte christenen											
DIENST BUITEN DE EIGEN GEMEENTE		DIENST BUITEN DE EIGEN GEMEENTE									
Oecumene Vakantiebijbelweek	2 2	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Kerk beter zichtbaar in Den Hoorn, externe focus</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>Laagdrempelige diensten organiseren Evangelisatie dichtbij Betere PR in Den Hoorn voor diensten/activiteiten</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Kerk beter zichtbaar in Den Hoorn, externe focus	7	Laagdrempelige diensten organiseren Evangelisatie dichtbij Betere PR in Den Hoorn voor diensten/activiteiten						
Kerk beter zichtbaar in Den Hoorn, externe focus	7										
Laagdrempelige diensten organiseren Evangelisatie dichtbij Betere PR in Den Hoorn voor diensten/activiteiten											
ORGANISATORISCH		ORGANISATORISCH									
Mooie kerk en omgeving Koffie met mooi weer Openstelling kerk	5 2	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>'s Ochtends koffie drinken in 't Woudt</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Meer naar ideeën gemeenteleden luisteren Beter communiceren door Kerkenraad Kerkraadsleden vernieuwen Ook jongeren in de Kerkenraad Meer informatie beroepingswerk Verstaanbaarheid dominee verbeteren Vaste rubriek kringen en clubs in Samen Kunst in de kerk Communicatieplan</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	's Ochtends koffie drinken in 't Woudt	6	Meer naar ideeën gemeenteleden luisteren Beter communiceren door Kerkenraad Kerkraadsleden vernieuwen Ook jongeren in de Kerkenraad Meer informatie beroepingswerk Verstaanbaarheid dominee verbeteren Vaste rubriek kringen en clubs in Samen Kunst in de kerk Communicatieplan						
's Ochtends koffie drinken in 't Woudt	6										
Meer naar ideeën gemeenteleden luisteren Beter communiceren door Kerkenraad Kerkraadsleden vernieuwen Ook jongeren in de Kerkenraad Meer informatie beroepingswerk Verstaanbaarheid dominee verbeteren Vaste rubriek kringen en clubs in Samen Kunst in de kerk Communicatieplan											